

Illusztrációk jegyzéke

Címnegyed és köszöntők

5. old. A csongrádi Gazdasági Egyesület zászlója, részlet (1910). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
6–7. old. A Szent Kereszt oltár felépítménye, részlet (20. század). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
8. 10. és 12. old. Monstrancia, részlet (18. század) Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
14. old. Angyal szobor a főoltár párkányán (18. század) Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

A templom építésének története

16. old. A csongrádi Nagyboldogasszony-templom. Fotó: Ötvös Sándor, 2017.
17. old. Feltehetően az egykori temető főkeresztjének megmaradt talapzata (18. sz.) Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
18. 19. és 20. old. A csongrádi Nagyboldogasszony-templom tervrajza (részlet) MNL OL T 20, No. 195/1.
21. old. Károlyi István engedélye a templom felszentelésére vonatkozóan. VPL APar. Cs. 1842. május 26.
22. old. Váry Gellért rajza a csongrádi Nagyboldogasszony-templomról 1890-ben. In: Váry 1974. 23.
22. old. A templom az 1910-es évek elején. Képeslap Ujszászi Róbert tulajdonában.
23. old. A Károlyi család címere a templom bejárata fölött. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
24. old. A csongrádi Nagyboldogasszony-templom. Fotók: Ötvös Sándor, 2017.

A templom külső-belső leírása

28. old. A csongrádi Nagyboldogasszony-templom főoromzata. Fotó: Révész Gábor, 2019.
29. old. A templom északi oldala. Fotó: Révész Gábor, 2019.
30. old. A templom déli oldala. Fotó: Révész Gábor, 2019.
31. old. Nepomuki Szent János szobra a templom homlokzati fülkéjében. Fotó: Révész Gábor, 2019.
31. old. Páduai Szent Antal szobra a templom homlokzati fülkéjében. Fotó: Révész Gábor, 2019.
31. old. A templom kőkeretes kapujának faragott díszítései: Károlyi címer és Istenszem-motívum. Fotó: Révész Gábor, 2019.
32. old. A torony bádorgisakja (1886) Fotó: Révész Gábor, 2019.
33. old. fent: A toronysisakon lévő évszám. Fotó: Révész Gábor, 2019.
33. old. lent A toronyóra számlapja. Fotó: Révész Gábor, 2019.
34. és 35. old. A kálvária-szoborcsoport szobrai. Jézus a kereszten; Mária Magdolna; Szent János; Szűz Mária (1802). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
36. old. A Pietá és Szent Szív szoborcsoport a templommal. Fotó: Révész Gábor, 2019.
37. old. fent: Mária Szíve és Jézus Szíve szobrai. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

37. old. lent: Gerenday Antal számlája a Pietá szobor és a Szent Szív-szobrok szállításáról. NPI 1888. december 21.
38. old. Szent István szobra a templom előtt. Tóth Béla alkotása, 2001. Fotó: Révész Gábor, 2019.
39. old. Szubota István és Nándor templomfestő-aranyozó mesterek szignója a templom szentélyében (1955). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
40. old. A templom belseje a 20. század elején. Képeslap Ujszászi Róbert tulajdonában.
41. old. fent: A templom belseje a 19–20. század fordulóján. Képeslap Ujszászi Róbert tulajdonában.
41. old. lent: A templom belseje 2015-ben. Fotó: Révész Gábor, 2015.
43. old. Mennyezeti freskók. Fotó: Révész Gábor, 2019.
44. old. A szentélyben lévő freskók. Fotó: Oravecz János, 2018.
45. old. fent: A szeplőtelen fogantatás ábrázolása. Fotó: Oravecz János, 2018.
45. old. lent: A kisdéd Jézus születésének jelenete. Fotó: Oravecz János, 2018.
46. old. Szent István országfelajánlása. Fent: Fotó: Révész Gábor 2019. Lent: Fotó: Oravecz János, 2018.
47. old. Angyalábrázolások a mennyezeti freskókon. Fotó: Oravecz János, 2018.
48. old. fent: Mária eljegyzése. Fotó: Oravecz János, 2018.
48. old. lent: Szűz Mária és Erzsébet találkozása. Fotó: Oravecz János, 2018.
49. old. Felhőket imitáló freskórészlet. Fotó: Oravecz János, 2018.
50. old. Szent István ábrázolása a szentélyben. Fotó: Oravecz János, 2018.
51. old. Szent László ábrázolása a szentélyben. Fotó: Oravecz János, 2018.

A templom oltárai

52. old. A templom főoltára és építményei. Fotó: Oravecz János, 2018.
53. old. A templom főoltára. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
54. old. A főoltár mellékalakjai: Mária megkoronázása. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
55. old. Szűz Mária üdvözlése – felirat a főoltár építményén. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
56. old. Mária Mennybevétele – főoltárkép. Tary Lajos [Vannay Ferenc?] 1917. Fotó: Takács Gábor, 2018.
58. old. Szent Anna asszony tisztelete – A csongrádi keresztény hívek használatára (1896), NPI.
58. old. Vannay Ferenc rajztanár számlája a Szent Anna oltárkép elkészítéséről. NPI 1898. június 3.
59. old. Szent Anna-oltár festménye, felépítménye és mellékalakjai. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
60. old. Szent Anna oltárkép a Nagyboldogasszony-templomban (részletek) Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
61. old. Nepomuki Szent János festmény a Nagyboldogasszony-templomban (részlet). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
62. old. Nepomuki Szent János oltárképének részlete. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
63. old. Nepomuki Szent János-oltár építményének mellékalakjai (részletek). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
64. old. Lourdes-i Mária-oltár a csongrádi Nagyboldogasszony-templomban. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
65. és 66. old. Részletek a lourdes-i Mária-oltár szobrairól, oltármenzájáról, az oltárhoz tartozó hála-táblákról. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

68. old. felső sor: A Szent Kereszt oltár felépítménye, részletek. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 68. old. alsó sor: A Szent Kereszt oltár. Fotó: Oravecz János, 2018.
 68. old. alsó sor: A Pietá oltár. Fotó: Oravecz János, 2018.
 69. old. A Szent Kereszt oltár építménye (részlet). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 70. old. Purgatóriumi oltár. Fotó: Oravecz János, 2018.
 72. old. A purgatóriumi oltárkép alakjai (részletek). Fotó: Oravecz János, 2018.

Szószerék és keresztelőkút

- 74, 76. és 77. oldalak: A csongrádi Nagyboldogasszony-templom szószeréke (részletek). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 78. és 79. old. A csongrádi Nagyboldogasszony-templom keresztelőkútja és egykori felépítménye. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

Orgona

80. old. a Nagyboldogasszony-templom Rieger Ottó gyárában készült orgonájának sípjai (részlet) Fotó: Oravecz János, 2018.
 81. old. Angyalfej-középmotívum az orgonán. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 83. old. fent: A Rieger-gyár által 1910-ben készített orgona látványtervei. NPI.
 83. old. lent: A plébániatemplom orgonája. Fotó: Révész Gábor, 2018.

Szobrok és festmények

84. old. A feltámadt Krisztus-szobor (18. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 85. old. Stációkép részlet (19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 86. old. A trónoló Madonna szobra. Fotó: Oravecz János, 2018.
 87. old. bal oldal: Szent Domonkos szobra a templom Szent Antal-kápolnájában. Fotó: Oravecz János, 2018.
 87. old. jobb oldal: Szent Ferenc szobra a templom Szent Antal-kápolnájában. Fotó: Oravecz János, 2018.
 88. old. Oltár a Jézus Szíve kápolnában. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 89. old. Jézus Szíve szobor (részletek) Fotó: Oravecz János, 2018.
 90. old. Jézus Szíve szobor a templom előterében. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 91. old. felső sor, bal: Stéhlik Lajos: Jézus Szíve (festmény, részlet). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 91. old. felső sor, jobb: Prágai kis Jézus (festmény). Fotó: Oravecz János, 2018.
 91. old. alsó sor, bal: Szent Vendel (festmény). Fotó: Oravecz János, 2018.
 91. old. alsó sor, jobb: Dányi Orsolya emlékére (festmény). Fotó: Oravecz János, 2018.
 92. old. Szent Antal-oltár. Fotó: Oravecz János, 2018.
 93. old. fent: Oltárterítő Szent Antal tiszteletére. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 93. old. lent: Szent Antal szobor (részlet). Fotó: Oravecz János, 2018.

94. old. Madonna-szobor. Fotó: Oravecz János, 2018.
 95. old. fent: Lisieux-i Szent Teréz szobra. Fotó: Oravecz János, 2018.
 95. old. lent: Szent József szobra. Fotó: Oravecz János, 2018.
 95. old. lent: Ecce Homo szobor. Fotó: Oravecz János, 2018.
 96. old. Szent Filoména festménye a templom előterében. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 96. old. Szent Rita falioltár a templom előterében. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2012.

Klenódiumok

98. old. A sekrestyében lévő intarziás tárolószekrény faragványa (részlet). Fotó: Oravecz János, 2018.
 99. old. A sekrestye intarziás tárolószekrénye (18. sz.) Fotó: Oravecz János, 2018.
 100. old. fent: Dr. Galcsek György oltáregyleti igazgató tájékoztató levele a csongrádi plébánosnak. NPI 1908. október 20.
 100. és 101. old. Kehelytakaró kendők. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 102. old. Hímzett oltárterítők a Nagyboldogasszony-plébániatemplom gyűjteményében. Válogatás. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 103. old. Pallák a templom gyűjteményében: vörössel hímzett palla Szent Ferenc ábrázolásával; arany színű palla (18. sz.); fehérhímzéses palla Jézus Szíve motívummal. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 104. old. Hímzett kehelytakaró palást (19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 105. old. Hímzett és gobelin technikával díszített miseruhák (részletek). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 106. old. Esketési pluvialé csatja (részlet). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 107. old. fent: Rózsaszínű miseruha 1792-ből. Alatta a Mészáros testvérek bejegyzése a miseruha bel-sejében. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 107. old. lent: Hímzett fehér miseruha (részlet). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 108. old. fent: Évközi és esketési pluvialék. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 108. old. lent: Gyermecketemetéseken használt és gyászpluvialé. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 109. old. Jézus Szíve képével hímzett miseruha. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 109. old. Pünkösdi stóla. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 110. old. fent: Gobelin virágmintával ellátott fehér miseruha, feltehetően a csongrádi Oltáregylet hölgytagjainak ajándéka (20. század eleje). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 110. old. lent: Pünkösdi, dróthímzéses miseruha (19. század második fele). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 111. old. fent: Sárga kazula (18–19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 111. old. lent: Nagyböjti, gobelin-nel díszített, Szent Szív motívummal ellátott miseruha. Feltehetően a csongrádi Oltáregylet hölgytagjainak ajándéka (20. század eleje). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 112. old. Dróthímzéssel ellátott, fehér selyem „angyalos” miseruha (19. század eleje). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 113. old. bal oldalon: Az „angyalos” miseruha részlete. Fotó: Takács Gábor, 2018.
 113. old. jobb oldalon: Aranyszínű miseruha (18–19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
 114. old. Zászlók a csongrádi Nagyboldogasszony-templom főhajójának bal hátsó taktusában. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
 115. old. fentről lefelé: Lobogó a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére (1922); Fehér richelieu hímzéses lobogó, Szent Szív motívummal (20. század); A csongrádi Katolikus Leánykör lobogója a Jótanács Anyja tiszteletére (1942). Fotó: Takács Gábor, 2018.

116. old. Dr. Thury Károly plébános csongrádi leányok gyűrűjében, kik a szegedi 48. gyalogos ezred részére zászlót készítettek az I. világháború idején. Fotó: CsKK TLM Fotógyűjteménye LTSZ. N.
117. old. fent, bal: Árpádházi Szent Erzsébetet ábrázoló, festett lobogó, részlet (20. század eleje). Fotó: Takács Gábor, 2018.
117. old. fent, jobb: Patrona Hungariae hímezett ábrázolása a csongrádi Gazdasági Egyesület zászlaján (1910). Fotó: Takács Gábor, 2018.
117. old. lent, bal: Assisi Szent Ferenc stigmatizálódásának jelenete a csongrádi Gazdasági Egyesület zászlaján (1910). Fotó: Takács Gábor, 2018.
117. old. lent, jobb: Vörös színű lobogó, rajta a szeplőtelen fogantatás festett jelenetével. Fotó: Takács Gábor, 2018.
118. old. Lobogók a Nagyboldogasszony-templomban. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.
119. old. Lobogó középmotívum (Szent Szív). Fotó: Takács Gábor, 2018.
120. old. Monstrancia, részlet (18. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
121. old. Füstölő (19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
122. old. Monstrancia (18. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
123. old. Szent Kereszt ereklyetartó (1820 körül) Fotó: Takács Gábor, 2018.
124. és 125. old. Keresztelő Szent János és Lisieux-i Szent Teréz csontszilánkját tartalmazó ereklyetartó, részletek (20. század vége). Fotó: Takács Gábor, 2018.
126. old. Misézőkehely, részlet. Fotó: Takács Gábor, 2018.
127. old. Misézőkelyhek és cibóriumok a templom gyűjteményében. Fotó: Takács Gábor, 2018.
128. old. Használaton kívüli örökmécses, szőlőinda-mintával, részlet (19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
129. old. Ostyatartó, 19. század. Fotó: Takács Gábor, 2019.
130. old. fent: Kézi csengettyű angyalmotívumokkal. Fotó: Takács Gábor, 2018.
130. old. lent: Csengettyűvel ellátott kézi perselyek (19. század). Fotó: Takács Gábor, 2018.
131. old. fent: Talpas feszület. Fotó: Takács Gábor, 2018.
131. old. lent: Körmeneti feszület. Fotó: Takács Gábor, 2018.
132. old. fent: Angyalos kézi csengettyű részlet. Fotó: Takács Gábor, 2018.
132. old. lent: Szentostya-tartó, feltehetően utolsó kenet feladásakor használták. Fotó: Takács Gábor, 2018.
133. old. fent: Szentelt olajok tárolására alkalmazott üvegcsék. Fotó: Takács Gábor, 2018.
133. old. lent: Tömjéntartó. Fotó: Takács Gábor, 2018.
135. 136. 137. 138. oldalak: A Máriahegyi János által faragott csongrádi betlehem figurái (1943). Fotó: Takács Gábor, 2018.
139. old. A Nagyboldogasszony-templom kristálycsillárja. Fotó: Martini János, 2019.
140. old. A Nagyboldogasszony-templom kristálycsillárja. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2011.
141. old. Gyertyatartók a templom oltárain (részletek). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

Harangok

144. old. A Nagyboldogasszony-templom Jézus Szíve harangja. Fotó: Takács Gábor, 2018.
145. old. A Nagyboldogasszony-templom Jézus Szíve harangja, részlet. Fotó: Takács Gábor, 2018.

146. és 147. old. Az 1758-ban öntött Zechenter-harang reliefjei. Bal oldalon Mária mennybevételének jelenete, jobb oldalon feltehetően Szent Borbála apjának halála. Fotó: Takács Gábor, 2018.

148. old. A hadi célokra rekvirált csongrádi harangok búcsúztatása 1917-ben. CsKK TLM Fotótár, 92.2. 9-10.

149. old. Harangszentelési ünnepség 1921. december 22-én. MNL CsML CsL Fotók gyűjteménye, II. g. 2-1.

Templomi viselkedés, ülőhelyek és térhasználat

152.153. 154. oldalak: Nagyboldogasszony-napi búcsú 2016-ban. Fotó: Révész Gábor, 2016.

156. old. Családi pad vésett felirata (Pietá oltár előtt). Fotó: Takács Gábor, 2018.

Miserend és az egyházi év ünnepei

158. old. Úrnapi sátordíszítés a két világháború között. CsKK TLM Fotótár LTSZ. N.

159. old. Úrnapi körmenet a két világháború között. MNL CsML CsL Fotótár II.g.10753-2.

160. old. fent: Pásztorjáték a csongrádi plébániatemplomban, 2017-ben. Fotó: Dinnyés József, 2017.

160. old. lent: A csongrádi betlehem (részlet). Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2017.

161. old. Szentmise a csongrádi plébániatemplomban 2015-ben. Fotó: Dinnyés József, 2015.

162. old. Szentsír Csongrádon a feltámadt Jézus 18. századi szobrával. Fotó: Dinnyés József, 2016.

163. old. bal: Szentsír Csongrádon a Jézus Szíve kápolna bejárata előtt, 1960-ban. Fotó a csongrádi Nagyboldogasszony-plébánia tulajdonában.

163. old. jobb: Szentsír Csongrádon a Nepomuki Szent János-oltárnál felállítva. Előtte keresztútjárást végző asszonyok térdepelnek. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2010.

164. old. Úrnapi processzió képei a csongrádi plébániatemplom körül, 2009-ben. Fotó: Kálmán István, 2009.

165. old. Szolnoky János, 1945–58 között csongrádi plébános a plébániaépület udvarán egy elsőáldozó leánnyal. Fotó: Galli Márta tulajdonában.

167. old. Feltehetően Úrnapi processzió a két világháború között. MNL CSML CsL Fotótár II.g.10754-2.

A Nagyboldogasszony-napi búcsú

168. és 169. old. Körmenet a csongrádi Nagyboldogasszony-napi-búcsún, 2016-ban. Fotó: Révész Gábor, 2016.

170. old. Nagyboldogasszony-napi búcsú Csongrádon 1935 körül. CsKK TLM LTSZ. N.

171. old. fentről lefelé: Híradás a Nagyboldogasszony-napi búcsúról a két világháború között. Csongrádi Újság, 1927; Tiszai Mária-napok Csongrádon, 1947-ben. MNL CsML CsL Fotótár, II.g.10385-1; A csongrádi előljáróság hirdeteménye a búcsús árusítókra vonatkozóan. Csongrádi Lap, 1909.

172. old. *Ének Nagyboldogasszony napján (részlet)*. Új ének Nagyboldogasszony napján. Egy elfogadó és egy elbocsájto énekkel, kibővítve ujhold vasárnapi énekkel. Irta: Bába Szabó Rókus: Csongrád.

Nyomt. Schwartz Sándornál 1888. Tigyi Magdona hagyatéka. Barna Gábor tulajdonában.

173. old. fent: Búcsúi körmenet Csongrádon a két világháború között. MNL CsML CsL Fotótár, II.g.10105-1.

173. old. lent: A Gazdai Ifjúsági Bál hirdetése a helyi sajtóban. Csongrádi Újság, 1923.

174. old. Képek az első Tiszai Mária-napokról. Fent: A Városháza előtt felállított oltár az ősi Mária-mennybevétele-képpel. MNL CsML CsL Fotótár, II.g. 373-2; Gyertyát tartó gyermekek ünnepélyes sorfala a városháza előtt. MNL CsML CsL Fotótár, II.g.10140-1; Lent: Mindszenty József bíboros, a rendezvény dísz-szónoka a papsággal. CsKK TLM Fotótár LTSZ. N.; Az ünnepi processzió eleje. MNL CsML CsL Fotótár, II.g.10104-1.

175. old. Fent: A 18. századi Mária-mennybevétele-oltárkép ünnepélyes átvitele a plébániatemplomba 1947-ben. MNL CsML CsL Fotótár, II.g.10162-1; Lent. Emlékezés az első Tiszai Mária-napokra, 2008-ban. Fotó: Kálmán István, 2008.

The Church of Our Lady in Csongrád (English Summary)

178. old. Zománckép, Szűz Mária képével egy 19. századi áldoztató-kelyhen. Fotó: Takács Gábor, 2018.

180. old. A csongrádi Nagyboldogasszony-plébániatemplom bejárata. Fotó: Révész Gábor, 2019.

181. old. Ablak a sekrestyén. Fotó: Révész Gábor, 2019.

182. old. Kereszt a nyeregtető szélén. Fotó: Révész Gábor, 2019.

183. old. A plébánia korai pecsétje. NPI.

184. old. A templom belseje a 20. század legelején. Képeslap Ujszászi Róbert tulajdonában.

187. old. Antependium dróthímzéses kehelymotívuma (18. század) Fotó: Takács Gábor, 2018.

188. old. Gyászpluviálé díszcsatja. Fotó: Takács Gábor, 2018.

189. old. Füstölő (részlet). Fotó: Takács Gábor, 2018.

190. old. Az orgona regiszterei (részlet). Fotó: Oravecz János, 2018.

191. old. Az orgona faragott frontdísze (részlet) Fotó: Révész Gábor, 2015.

192. old. Áldoztatókehely (részlet). Fotó: Takács Gábor, 2018.

193. old. Áldoztatókehely (részlet). Fotó: Takács Gábor, 2018.

194. old. Üvegablak, Jézus Szíve ábrázolással. Fotó: Oravecz János, 2018.

Illusztrációk jegyzéke, Idegen szavak és szakkifejezések magyarázata, Irodalomjegyzék

202. old. Zászlók, orgona, mennyezeti freskók. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

210. old. A templom orgonája, részlet. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

214. old. Oszlopfő, részlet. Fotó: Gyöngyössy Orsolya, 2018.

220. old. Processzió Nagyboldogasszony napján, 2016-ban. Fotó: Révész Gábor, 2016.